

M. 16364:1 Gustav Ad. Johansson / Gaj /

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson / Gaj /
 Härad: Algotstrum Berättarens yrke: Journalist
 Socken: Resme Berättarens adress: Mörbylånga
 1965 1897 Resme
 Uppteckningsår: Född år i

Upptecknare: berättaren

LUF. 123.

De första av dessa uppgifter mina egna minnen från barn och uppväxtåren.

Vi kan räkna tiden från 1908 tills som det är i dag i denna bygd Resme.

.....

Under det första decenniet på 1900-talet räknades man här att man inte var så pass "mogen" så att man fick gå på danser och fester förrän man gått och läst för prästen. Detta följdes dock ej alltför strikt såvida de unga ej tillhörde religiösa hem. Undersommartid smet vi skolpojkar oss ofta med eller mot föräldrarnas vilja och vetskap där det fanns dans och skoj.

Att gå i sällskap med en flicka eller vice versa ansågs då vara opsande förrän man var framåt sjutton, ardetonsåldern. Visst förekom det även då att yngre flickor och pojkar gick samman men fick nog mäst ske i smyg. En flicka som säktskapat var i 14-15-årsåldern och skaffat sig fästman ansågs av de äldre gummorna som en "dålig flicka" och föräldrar till densamma

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 2 -
M. 16364:2.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algutsrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

fick både varningar och obehag av grannar och bybor härför. Klädseln skiljde kanske icke så mycket här ute i en lantby. Det var hemsytt och hemnavävt till stor del och först fram på tiden före 1914 började man köpa konfektionssydda kläder och fabriksskor. Någon särskild skillnad mellan ung och gammal i arbetet märktes väl endast därigenom att de yngre fick utföra springgörat och att de äldre var de befallande mot vilket ingen borde eller fick ~~mot~~ opponera sig. flickornas frisyr var att håret lades i tvenne flåtor och efter framlidna prinsessan Margaretas hitkomst blev det modärnt med den s.k. Margaretakransen. Många flickor lockade även sitt hår och med en skiffergriffel som gjordes varm genom att hålla den i eldstaden. De flickor som under somrarna varit i Stockholm och där på byggerna arbetat som "brukssmäckor", så kallades de kvinnor som rörde samman och på ek bar murbruk till murarna, ansågs ju som väldigt fina när de framåt jultiden återvände till de öländska hemmen och deras härmode

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

-3-
M. 16364:3.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algutsrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

med lockning och "krusning" blev tongivande för bygdens unga flickor och yngre fruar. Åldersgränsen spelade här ingen roll när det var fråga om nöjen och dans. Flickor som passerat trettioåret ansågs dock som gamla och hade svårt att hävda sig med de yngre flickorna. Var föräldrarna för-
-mögna, ja, ^{blev/} då hon för rikedomens skull alltfört uppvaktad som ~~en~~ ung ty penningarna var då en avgörande roll och det ansågs ej passande att att en bondpojke eller bondflicka gifte sig med en pojke eller flicka av arbetareklass. Men, liksom i romanerna, så hände det ofta. Var föräldrarna allt för bestämda mot ett sådant giftemål så hände det att de unga emigre-
-rade till Amerika och där gifte sig.

Vid denna tid i början på 1900-talet och ännu ett par decennier härefter roade ungdomarna nog inom var och sin egen by. Det var ej hälsosamt för flickor att komma till en annan by och söka lägga beslag på en mö det blev ofta slagsmål härem och helst skulle man gifta sig "inom byn"

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 4 -

M. 16364: 4.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Visst kunde gifta par på fester, kallas och andra sammankomster roa sig med varandra men blev det för mycket danser med en och samma person, ^{opassande/} ja, då ansågs det ~~opassande~~ och elaka tungor var snart igång. Det inträffade dock ofta även då att gifta par i smyg sökte sig andra partner. Vad Resmo socken beträffar så samlades ungdomarna till dans på under sommar-tid till dans dels vid Gyngge Norrgård där man dansade på en liten tre-hörnad plats som av prästen fick namnet "Syndaplatten". Dansen gick här varje lördag och söndagskväll. Till "Syndaplatten" kom ungdomar även från socknens övriga byar och när Södra Ölands Järnväg byggdes 1907-10 samlades även rallarna hit och ett slagsmål kunde då lätt inträffa. Musiken sköttes då av en spelman vid namn Maurits Rosenlund som med bravur skötte både det en och tväradiga dragspelet. De danser som dansades var vals, polka och hambo. De äldre dansade även masurka och någon dans som de kallade "rehnländare".

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 5 -
M. 16364:5.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Längre fram när Onesteeep och Ivosteeep kom på mödet gick dessa danser även här. Midsommarraften restes majstången på Resmo norra kvarnbacke och där grusåsen då hade tre väderkvarnar vilka nu äro borta. I Lilla Frö lund reste ungdommarna från Kleva, Lilla och Stora Frö också en majstång. På vintertid hyrde de unga ett rum i någon gammal stuga eller bondgård och höll, vad man kallade, "hopläggarlek". Varje pojke betalade var sin femtio-öring till leken och för dessa penningar betalades en rumshyra på ett kronor och så köptes kaffe, kaffebröd, brännvin och vin. Man gick i par och pojkarna bjöd var sin flicka. Förutom dans så ordnade man även då med lekar som "Se udden han sitter och sover" och "Tag en annan, tag en annan, gör du som jag"

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

-6-
M.16364:6.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år: 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Efter julhelgen började julkalasen i gårdarna och släkt och vänner, som kanske icke träffats sedan förra årets jul, bjödos till varandra. Borden med "julhögarna" som stått kvar sedan julafton och vilka bestod av olika sorters grovbröd, kakor samt ost och sovel av alla de sorter och även frukt började då avatas. När de äldre haft sina julkalas var det de ungas tur att ha julsvängar varvid gårdarnas ~~ungdomar~~ ungdomar bjöds till varandra och då dansade och lektes natten lång. Så kom slädpartierna och varje by hade sitt eget slädparti och alla sökte överträffa varandra i utstyrel. I tåten av slädpartiet red förriktare ofta klädda i någon husaruniform från Kungl. Smålands Husarregemente N 4 i Eksjö. På släd-
- ekipagen spelades det med fiol och dragspel. Efter färden samlades de många deltagarna, både gamla och unga, till gemensam subrikerad fest i någon rörhyrd bondgård i vars sal danden trädde. Dessa slädpartier pågick till

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

-7-
M. 16364:7.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född-år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

ännu fram på 1940-talet. Sedan traktorerna ersatt hästarna kan man numera ej hålla några slåpartier. Ifråga om utklädslar av de deltagande så låg byn Skärlöv i Hulterstads socken på sydöstra Öland som god etta. Där var husarer, cowboys, indianer, zigenare, fiskare som på vagnsflaken hade både stockekor och fiskenät etc. Vid bröllop här i Resmo dansades ~~parvanden~~ åskådarna ute på gården till den gård där brölloppet agde rum. Vardfolket bjöd omkring med brännvin och så ropade folkmassan: Vi vill se bruden-brudparet ut ! Från 1880-talet till fram 1912 sköttes musiken vid brölloppen här i Resmo av de två numera bortgångna spelmansbröderna Per /Petter/ Johansson, Resmo , Janne Johansson Aleva. Båda var hus- och möbelsnickare och likkistmakare. De var anlitade som spelmän vid bröllop överallt i de syd-öländska bygderna. Per Johansson maka Kristina var även med och sjöng till de två musikkanternas fiolspel. Dessa två spelmän var söner till den s.k. spelar-Johan i Gyngel, Resmo.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 8 -
M. 16364:8

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Spelar-lönans låtar upptecknades som bekant en fru Welin vars make då på 18 90-talet var kronofogde i Vickleby och dessa låtar finnas ju nu i nottryck. Innan dragspel och fiol ej blev så ~~allmänna~~ allmänt i bruk här i bygderna engagerades goda sångare till att sjunga vid danserna. Framlidne skomakarmästare Gustav Nilsson i Lilla Frö och hans broder ^{framlidne} kyrkovaktaren Johan Nilsson i Resmo var goda sångare både vid dans och i kyrka och de anlätades flitigt att vara "sjungare" vid dansgillena. Detta i deras ungdom och torde ha varit på 1870-talet. Båda dessa bröder voro kusiner med förutnämnda spelmännen Janne Johansson och Per Johansson.

Efter 1920-talet har man vid bröllop och fester musikkapell som sköter musiken.

Karl-dagen den 28 jan. högtidlighetshölls alltid med fest och dans. Vid denna dags fest liksom när byborna höll sin byrådsstuga skulle man dricka

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 9 -
M. 16364: 9.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år: 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

toddy och sjunga "~~sinckliars~~ Sinckliers visa"-den förvarades i byskrin^{en} och den som inte kunde sjunga den visan utantill ansågs som en dålig man. Den på 1940-talet avlidne hemmansägaren Olaus Petersson, Gyngel, berättade att man i hans barndom på 1860-70-talet vid ungdomsgillen dansade något som kallades "Gubbdansen" och tillgick så att alla de deltagande-bara män sprang efter varandra i rad genom byggningens alla rum. Man skulle härvid hålla i varandra men man fick härvid springa i böckande ställning ty högra handen skulle hållas under grenet och som sedan fattades av den efterkommande. Utefesterna började redan straxt efter sekelskiftet och det var i regel då endast skytteföreningarna som annordnade demsamma. Till dessa fester åkte både gammal ung med hästskjuts eller så cyklade man. Festerna började då redan vid kl. 1 på dagen och fortgick till obestämt klockslag. Musiken utfördes av hornorkestrar från Kalmar, Degerhamn eller Mörbylånga.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 10 -

M. 16364:10.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
 Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
 Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
 Uppteckningsår: 1965 Född år: 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Resmoborna hade ingen sådan förening då utans resmoborna fick besöka utefesterna i Mörbylånga, Vickleby och Stenåsa socknar. Efter Södra Ölands Järnvägs tillkomst åkte man extratåg i lövade vagnar till Borgholm, Gräsgård och Färjestaden.

Ungdommar i Resmo byggde först på södra Öland sin egen dansbana, som tillkom genom insamlade medel, år 1912 och senare blev det bydansbanor i både byn Kleva och Lilla Frö. Dansbanan i Resmo stod på grustaget "Södra backen" mellan stora landsvägen och Stenåsa vägen även kallad Fiskaregatan emedan fiskarena från östra Öland först stannade till här med sin fångst när de kom åkandes över alvarvägen från Stenåsa. Dansbanan i Kleva by stod vid gården Axelhill och den i Lilla Frö i Lilla Frö lund. Alla tre äro nu borta sedan många år. Sedan en biograflokal öppnats i Mörbylånga vid tiden före 1914 besöktes den då, liksom nu, av bygdens ungdom.

Sedan utefesterna ~~ix~~ blivit rena affärsobjekten och efter bilarnas till-

Knut

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 11 -

M. 16364: 11.

Landskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härads: Algutsrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

har ungdommarna fester varje lördag och söndag att besöka och man kan den ena festkvällen vara på södra Öland och den andra på norra Öland och härmed har även det gamla byggrölet försvunnit. Föreningsliv, idrott och fester har fört ungdommarna samman i ett helt varifrån de än kommer och härmed har lyckligtvis giftemålen inom byn försvunnit.

Angående föreningslivet inom Resmo så finnes f.n. en idrottsförening och som i huvudsak ägnar sig åt bordtennis. Resmo IF startades redan på 1920-talet och det var då fotboll men något fotbollslag finnes för dagen ej. Resmo kyrkliga syförening tillkom under prästen J.A. Lundgrens tid på slutet av 1890 och Resmo Ungdomsförening har nyligen höllit sitt 40-års-jub.

Under den stora frivilliga väckelsen på 1890-talet tillkom på initiativ av framlidne hem.-äg. Johan Svensson, Gynge och som skänkte tomt till ett missionshus byggande. Det uppfördes på landborgen N. om "Gynge hög" och intill Gynge kvarnbacke.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

- 12 -
M. 16364: 12

Länsskap: Öland Berättare: Gustav Ad. Johansson
Härad: Algotstrum Berättarens yrke: journalist
Socken: Resmo Berättarens adress: Mörbylånga
Uppteckningsår: 1965 Född år: 1897 i Resmo

Upptecknare: berättaren

Missionshuset fick namnet Sion och samtidigt bildades en nykterhetsloge som fick namnet Senapsskornet. Såda organisationerna dog ut redan på 1920-talet och under andra världskriget då Sion användes som manskapslogement nedbränd byggnaden till grunden. Sedan 1948 finnes en hembygdskrets, ~~xxxx~~ Resmo hembygdskrets.

Tillägg.

De s.k. "hopläggarelekarna" i Resmo hölls på vintertid i en stuga på Gyngemalm och hos en handikappad gumma vid namn Maria Larsdotter/ Lass-Maria/. Minnes även att jag som pojke såg hur dom då hade en lek eller dans som dom kallade "Gustavs skål". Flickor och pojkar stod i var sitt led och så gick dem sjungande fram mot varandra och höjde händerna och under det dem sjung. Gustavs skål, den bästa skål i världen, Gustavs skål. Jag minnes även från dessa år hur dem sjung. Det som dansken gör för pengar, det gör svensken för en sup, ty han har så raska drängar som kan hålla dansen ut.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan